

Pracovní skupina „Orientalia Bohemica“ (moderátor Petr Charvát)
Výběrová bibliografie s tematikou „Orientalia Bohemica“ 2012

(Poznámka: Do bibliografie byla pojata i díla mimo orientalistické obory, pokud významnou měrou přispívají k poznání dějin českých zemí a kontextů vázaných na styky s Orientem v době osvětlené historickými prameny.)

Ivan Aljinović ... [et al.]: Perunovo koplje, Ljubljana : Inštitut za arheologijo ZRC SAZU 2011, 200 s., ill., ARÚ AV ČR sign. E-StMyS/4 Volný výběr. E 1850 (the lance of Perun, Slavic thunder god).

Alexander A. Bauer, Anna S. Agbe-Davies (edd.): Social archaeologies of trade and exchange: exploring relationships among people, places and things, Walnut Creek: Left Coast Press 2011, 288 s., ill., ARÚ AV ČR sign. F5-SociAr Volný výběr.

Brosseder Ursula, Miller Bryan K. (edd.), Xiongnu archaeology : multidisciplinary perspectives of the First Steppe Empire in Inner Asia, Bonn : Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität, 2011. - 653 s., il., ARÚ AV ČR sign. E-BoCo/5 Volný výběr.

Falko Daim und Jörg Drauschke (edd.), Byzanz : das Römerreich im Mittelalter = Byzantium: the Roman empire in the Middle Ages = Byzance: l'Empire romain au Moyen Age, Teil 1, Welt der Ideen, Welt der Dinge = World of ideas, material world = Monde des idées, monde des objets, 2. vyd., Mainz : Römisch-Germanisches Zentralmuseum 2011, viii, 495 s., il., ARÚ AV ČR sign. E-MoRö/84//1,q2 Volný výběr.

Deborah Mauskopf Deliyannis: Ravenna in late antiquity, Cambridge: Cambridge University Press 2010, 444 s., ill., ARÚ AV ČR sign. F5-DeRa Volný výběr.

Jörg Drauschke: Zwischen Handel und Geschenk : Studien zur Distribution von Objekten aus dem Orient, aus Byzanz und aus Mitteleuropa im östlichen Merowingerreich, Rahden/Westf.: Leidorf 2011, 565 s., ill., ARÚ AV ČR sign. E-FrBe/14 Volný výběr.

Tomáš Durdík: Nejstarší turecké dělostřelecké fortifikace (The earliest Turkish artillery fortifications, in Czech), Časopis Společnosti přátel starožitností 119, 1/2011, 1-33 (vč. úvahy o původu užívání palných zbraní osmanskou armádou, prokazatelný příchod odborníků z Uher) [descriptions of architectural monuments, the origins of Ottoman use of artillery, evidence for arrival of specialists from the kingdom of Hungary]

Gjuzelev Vassil, Medieval Bulgaria, Byzantine Empire, Black Sea - Venice – Genova, Villach: Baier, 1988, 373 s., il., ARÚ AV ČR sign. F3-GjMe Volný výběr (staršího data, avšak tematicky významná publikace).

James Graham-Campbell, Søren M. Sindbæk and Gareth Williams (edd.), Silver economies, monetisation and society in Scandinavia AD 800-1100, Aarhus: Aarhus university press, 2011, 380 s., il., sign. ARÚ AV ČR F4-Silv Volný výběr.

Richard Hodges, Towns and trade in the age of Charlemagne, London: Bristol Classical Press 2000, 144 s., il., ARÚ AV ČR sign. F5-HoTow Volný výběr (starší, avšak metodicky významná publikace).

Petr Charvát, Petra Maříková Vlčková (edd.), Země Koruny české a východní Středomoří ve středověku a raném novověku, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Český egyptologický ústav 2008, ISBN 978-80-7308-262-8, 191 str., vědecko-výzkumný záměr "Výzkum civilizace starého Egypta" (MŠMT ČR, MSM 0021620826) (referáty z kolokvia v ARÚ, jakož i katalog nálezů možného východního původu z Čech a Moravy z 9.- 13. století) (publication of papers from a colloquy on Bohemia and the eastern Mediterranean in the Middle Ages and the post-medieval period, including a Catalogue of archaeological finds from Bohemia and Moravia of possible Oriental origin from the 9th - 13th centuries).

Chłodnicki Marek, Kobusiewicz Michał, Kroeper Karla (edd.), Kadero: the Lech Krzyżaniak excavations in the Sudan, Poznań : Poznań Archaeological Museum, 2011. - 443 s., il., ARÚ AV ČR sign. E-StaffP/10 Volný výběr.

U. Kuder: Gellone-Sakramentar, in Helmut Engelhart (ed.), Lexikon der Buchmalerei I, Stuttgart: Anton Hiersemann Verlag 2009, (sv. II tamtéž 2012), ISBN 978-3-7772-0920-3 (sv. I), 978-3-7772-0919-7 (sv. I a II), str 193 (souhrn základních údajů o rukopisu Paris BN ms. Lat. 12048, z kláštera Gellone = St.-Guilhem-le-Désert, vzniklém mezi lety 790-795 v Ste.Croix u Meaux na Marně nebo ve Flavigny, pisař David, v jehož iluminacích doloženy motivy známé z uměleckého řemesla českých zemí 8.- raného 9. století) (summary of basic data on a manuscript written between 790 and 795 at Ste. Croix, Meaux on the Marne, France, or at Flavigny, France, with illuminations including motifs occurring in minor arts of Bohemia and Moravia of the 8th-9th century, e. g. birds with streamers on necks).

Igor Leonidovič Kyzlasov, Altaistika i archeologija, Moskva: Institut tjurkologii 2011, 256 s., il., ARÚ AV ČR sign. F9-KyAl Volný výběr (Altaistics and Archaeology, including philological and ethnographic considerations).

Igor Leonidovič Kyzlasov, Kol'cevyje gorodišča Chakasii : k istorii monumental'noj architektury na Jeniseje (chramovaja architektura drevnosti), Moskva: Taus 2011, 64 s., il., ARÚ AV ČR sign. F9-KyKo Volný výběr (The ring forts of Khakasia: on the history of monumental architecutre on the Yenisey river – Temple architecture of the past, in Late Antiquity and the early Middle Ages).

Igor Kyzlasov and Gheorghe Postică (edd.), Leonid R. Kyzlasov, The urban civilization of northern and Innermost Asia : historical and archaeological research, București : Editura Academiei Române, 2010. - 426 s., il. ARÚ AV ČR sign. E-FIMaA/7 Volný výběr.

Marie Malivánková Wasková: Die mittelaterliche jüdische Gemeinde in Pilsen (Plzeň) und die Frage ihres Untergangs. Einige Ergänzungen, Anmerkungen und Erwägungen, in Judaica Bohemiae XLVII-1, 2012, 5-23 (doklady 1338-1533, zprvu prosperující, od poloviny 15. století zanikající obec, topografie osídlení, nemovitosti, synagoga, hřbitov) (history of the Jewish community at Plzeň [Pilsen], documentary evidence 1338-1533, the community at first prosperous, from about 1450 declining, topography of settlement, synagogue, cemetery).

Marielle Martiniani-Reber (ed.): Textiles et mode sassanides : les tissus orientaux conservés au Département des antiquités égyptiennes / Musée du Louvre, avec la participation de Dominique Bénazeth, préf. de Christiane Ziegler, Paris : Réunion des Musées Nationaux 1997, 155 s., ill., ARÚ AV ČR signatura E-InCo/39 Volný výběr (starší, materiálově významná publikace).

Martin Obenaus: Arpadenzeitliche Gräberfelder und Grabfunde des 10. bis 12. Jahrhunderts in Ostösterreich – Fundmaterialien des Burgenländischen und Niederösterreichischen Landesmuseums, Eisenstadt: Landesmuseum 2010, ISBN 978-3-85405-178-7 (str. 238 – korále z karneolu: cituje Bláhovo olomoucké určení indického zdroje karneolu a souhlasí s ním; Mas'údí má polodrahokamy od „Habešského moře“, bohužel bez podrobností; 241-242 – fluorit: CZ a H asi od 1050, nejspíše z dolů na vrchu Velence u Székesfehérváru; 242-244 – karneol a křišťál: nejspíše z Pobaltí; Rus, Skandinávie, PL, D už po 800, Čechy a Morava po 900; H, SQ, Horní Rakousy až 950-1150; 245-147 – mořské mušle: hlavně 10. století, Indický oceán nebo Jaderské moře? [E Austria, 10th-12th centuries, cemeteries: carnelian and rock crystal probably diffused from a secondary centre in the Baltic area, possibly from as far as India, from the beginning of 9th century in Rus', Scandinavia, Poland and Germany, from the beginning of 10th century in Bohemia and Moravia, in c. 950-1150 in Hungary, Slovakia, Upper Austria; seashell, chiefly 10th century, Indian ocean or the Adriatic sea?]).

Judith Olszowy-Schlanger: Glossaires bibliques bilingues hébreu-langues vernaculaires au Moyen Age (IXe-XIIIe siècle): La diversité des genres, in J. Hamesse, J. Meirinhos (edd.), Glossaires et lexiques médiévaux inédits. Bilan et perspectives, Actes du Colloque de Paris (7 mai 2010), Porto: FIDEM et Universidade de Porto 2011, ISBN 978-2-503-54175-4, 159-179 (str. 161 – slovník k Talmudu = Arukh vypracoval Nathan ben Yehiel Římský, 1070-1101; 166-169 - glosáře z Genízy od 9. - 10. století, do řečtiny; 177-178 – použití domácích jazyků – ve Francii románské jazyky) (on lists of Hebrew words with translations in the European vernaculars in the earlier Middle Ages).

Manfred Oppermann: Das frühe Christentum an der Westküste des Schwarzen Meeres und im anschließenden Binnenland : historische und archäologische Zeugnisse, Langenweißbach: Beier & Beran, 2010. - iii, 363 str., 98 obr. příl. : il., ARÚ AV ČR sign. E-SchZe/19 Volný výběr.

Sven Ostritz (ed.), Die mittelalterliche jüdische Kultur in Erfurt Band 3, Der Schatzfund: die Münzen und Barren, Thüringischer Landesamt für Denkmalpflege und Archäologie, Weimar, Langenweißbach: Beier & Beran 2011, 511 s., il., ARÚ AV ČR sign. F3-MiJü/3 Volný výběr.

Čeněk Pavlík: Kachle z Doubravníka, Časopis Společnosti přátel starožitností 4/2011 (ročník 119), 215-231 (str. 226 s. v. Kácov o zdejším nálezu kachlů včetně vyobrazení jezdce na jednohřbém velbloudu, obr. 8: 3 na str. 225) (find of a fragmentary 15th-century stove tile from a site on the Sázava river in south-central Bohemia, showing a person riding a camel).

Nina Rowe, The Jew, the Cathedral and the Medieval City – Synagoga and Ecclesia in the Thirteenth Century, Cambridge etc.: Cambridge University Press 2011, ISBN 978-0-521-19744-1 Hardback (hlavně texty) (mainly texts on Jews and Christians in medieval cities).

Maya Shatzmiller: Economic Performance and Economic Growth in the Early Islamic World, in „Journal of the Economic and Social History of the Orient“ 54, 2011, 132-184 (str. 151-155 o otrocích a obchodu s nimi; 152 – v období 600-1500 dovezli asi pět milionů otroků, z čehož dva až dva a půl milionu z krajů sousedících s Rudým mořem; 153 – turecká garda chalífů 9. století měla mít 4000 mužů; 153 - na Tab. 4 počty otroků:

Období (<u>time period</u>)	Počet otroků (<u>number of slaves</u>)	Odkud (<u>from where</u>)
712-713	60 000	Sind a J Asie (Sind, S Asia)

9.- 14. Století (century)	Několik milionů (several million)	Turci (Turks)
9. století	70 000 – 100 000 ⁺	Turci

154 Tab. 5: západoevropští otroci v islámu doloženi celkem úhrnem 43; 155 Tab. 6: ceny otroků od 2. poloviny 7. století do 10. století, od 5 dirhamů do 5000 dirhamů za dívky do harémů, obvykle však v rozmezí 30-2000 dirhamů; stoupá v 10. století, kdy 300-333-1000 dínárů /sic!/) (je to ovšem děláno na základě Eliyahu Ashtor, *Histoire des prix et des salaires dans l'Orient médiévale*, Paris: SEVPEN, 1969, takže nejde o nejnovější údaje.) (on the economic performance of Islam including important data on slaves, their importation and their prices).

Dagfinn Skre (ed.), *Things from the town : artefacts and inhabitants in Viking-age Kaupang*, Aarhus : Aarhus University Press 2011, 483 s, il., ARÚ AV ČR sign. E-NoOl/24 Volný výběr.

Stanisław Andzej Sroka: *Bardejov v 15. storočí – Štúdie z dejín mesta*, Bratislava: Goringa 2011, ISBN 978-80-970042-7-9 (str. 94: z Krakova přiváželi v 15. st. do Bardejova různé druhy sukna, mj. bruselské a mechelské [nejspíše z Mechelen u Bruselu, pch]) (in the 15th century, the city of Bardejov in E Slovakia was receiving, through the Polish city of Cracow, also Flemish cloth originating in Brussels and Mechelen).

Xavier Tremblay, *Das Christentum im iranischen Kulturraum bis zum 13. Jahrhundert anhand der syrischen Quellen und der Schriftdenkmäler in Iran*, in Werner Seibt, Johannes Preiser-Kapeller, *Die Entstehung der kaukasischen Alphabete als kulturhistorisches Phänomen*, Referate des Internationalen Symposions Wien, 1.- 4. Dezember 2005 (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Denkschriften, 430. Band), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 2011, ISBN 978-3-7001-7088-4, 91-128 (str. 96-97 o sogdských písemných pramenech – Kyrgyzstán, Sin-ťiang; 112-115 o křesťanství u Sogdijců včetně možné byzantské misie v 9. století; o Sogdijcích podle de la Vaissiera; 114 pozn. 164 o založení kolonie Sogdaia v Tauridě a o nálezu byzantské pečeti z Kandaháru) (the Sogdians and Christianity before 1300 A. D., a Byzantine mission of 9th century, the Sogdaia colony in the Tauris, find of a Byzantine seal at Kandahar).

Jits Van Straten. *The Origin of Ashkenazi Jewry: The Controversy Unraveled*. New York Walter de Gruyter, 2011. xii + 234 pp., \$120.00 (cloth), ISBN 978-3-11-023605-7 (Reviewed by Paul Wexler, Tel Aviv University, Published on H-Judaic (July, 2012)

(Paul Wexler: van Straten challenges my /Wexler's/ published theory that the Ashkenazim are basically a Slavo-Turko-Iranian people, whose languages, Yiddish and written Hebrew, are Slavic (p. 125); According to the author, Judaism allegedly reached the Khazars from either the Crimea or the Caucasus (pp. 9, 14); there is no mention made (yet) of the well-attested Byzantine or Iranian migrations (though many Byzantine Jews reached Khazaria via Iran); on p. 14 van Straten argues that the Khazar aristocracy converted to Judaism in order to maintain neutrality between the Christian Byzantine Empire and Islamic Baghdadi Caliphate. He does not mention whatsoever that the major motive for conversion (beside the acquisition of a religion respected by both Christianity and Islam) was participation in the highly lucrative long-distance East-West trade between the Holy Roman Empire and China (with links beyond to North and West Africa, Japan, and Java), a monopoly of Iranians, and in particular Jewish Iranians (known as the Radhanite merchants in the ninth and tenth centuries--discussed elsewhere in the book).

His discussion of the Radhanites provides a good example of his reliance on second-hand data which is not appropriately evaluated. He rejects as "rather unlikely" the hypothesis that the name of the peripatetic Jewish travelers comes from the Rhône River, and cites the view of Moshe Gil that the name comes from a region in southern Iraq (he has no opinion about Gil, whom, I suspect, is right), but he appears not to know that Gil did not address the fact that there are three Radhans, in Arabia, Iraq, and Iran! / Moshe Gil, "The Radhanite Merchants and the Land of Radhan," *Journal of Economic and Social History of the Orient* 17, no. 3, 1974, 299-328/; why not mention genuine experts, such as Peter Golden, *The World of the Khazars*, 2007?;

Additionally, it is true that the Champagne scholar Rashi (c. 1040-1105) used the Hebrew "lešón kena'án" to mean "Slavic language" (p. 74), but he also used the term "lešón aškenáz" (Ashkenazic language) in this meaning as well, which is extremely revealing; to his credit, the author (Jits van Straten) does show clearly the impossibility of deriving the Eastern European Jews from Germany and he explains genetic data in a clear manner.

He is also one of the few non-Eastern European writers to mention the existence of Hebrew inscriptions and symbols in the Avar (Turkic and Iranian) cemetery from the eighth century at Čelarevo, Serbian Vojevodina--a very relevant but neglected clue to Ashkenazic origins (has it previously been deliberately overlooked for political reasons?), although he neglects to mention the writings of the attending archeologist, Radovan Bunardžić: BUNARDŽIĆ Radovan 1980, *Menóre iz Čelareva*. (Menoroth from Čelarevo) Belgrad 1980; бунарџић, Р.: Изложба меноре из Челарево. Београд, 1980. Bunardžić, R.: Čelarevo. Risultati delle ricerche nelle necropoli dell'alto medioevo. Roma – Нови Сад, 1985; бунарџић, Р. „Челарево — некрополь и поселение VIII–IX веков.“ *Jews and Slavs* 16. Jerusalem – Москва, 2005: 522–531.

“Although the volume collects much useful material, it should be read with extreme caution”; autor recenzje předkládá svou interpretaci problému in: Paul Wexler, *A covert Irano-Turko-Slavic population and its two covert Slavic languages: the Jewish Ashkenazim (Scythians), Yiddish and „Hebrew“*, *Zbornik Matice srpske za slavistiku* 80, Novi Sad 2011, ISSN 0352-5007, 7-46. .Pramen: <URL: <https://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id=33553>>:).

Willemsen Annemarieke, Kik Hanneke (edd.), *Dorestad in an international framework: new research on centres of trade and coinage in Carolingian times: proceedings of the first Dorestad Congress held at the National Museum of Antiquities, Leiden, the Netherlands June 24-27, 2009*, Turnhout: Brepols 2010, 213 s., il., AR) AV ČR F2-Dore Volný výběr.